

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
методичної та навчальної
роботи

_____ О. Б. Жильцов
“__” _____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ ТЕОРІЇ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

ОС: **Магістр**
Галузь знань: **03 Гуманітарні науки**
Спеціальність: **035 Філологія**
Спеціалізація: **Мова і література (французька)**

Пояснювальна записка

Лекційно-семінарський курс “Сучасні теорії мовної комунікації” входить до циклу фундаментальних дисциплін з іноземної філології і має на меті формування у студентів системи сучасних прагмалінгвістичних знань про структуру, закономірності та найважливіші аспекти мовної комунікації, вмінь використовувати набуті знання у практиці іншомовного спілкування, перекладу і у науковому аналізі мовленнєвої діяльності.

Сучасні теорії мовної комунікації є важливою складовою циклу фахової підготовки магістрів-філологів. Знання теоретичних засад спілкування та вміння їх застосувати на практиці, формування культури висловлювання думки у слові та промові – невід’ємна частина виховання фахівця гуманітарного профілю. Теорія комунікації тісно пов’язана з лінгвістикою, психологією, соціологією. Метою даного курсу є цілісне уявлення теоретичних принципів та практичне застосування методів комунікації. Завдання: в результаті вивчення даної дисципліни студент має знати основні теоретичні засади теорії комунікації, основні поняття та категорії теорії мовної комунікації, володіти прийомами та методами складання тексту, аналізу тексту, навичками практичного застосування теоретичних знань з метою ефективного спілкування.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: всебічно розглянути основи комунікативного знання, ознайомити студентів з понятійно-категоріальним апаратом теорій мовної комунікації, пояснити специфіку різних видів комунікацій через їх зіставлення, з’ясувати роль інформації в комунікативному процесі. Важливо також акцентувати увагу студентів на специфіці комунікативних процесів у промисловій галузі.

Завдання: засвоїти теоретичний матеріал, що його подано в лекційній частині курсу; наголосити на тих аспектах комунікації, які більшою мірою матимуть вплив на успішність подальшої професійної діяльності студентів - документознавців; ознайомитися з новітніми комунікаційними техніками та практиками; навчитися аналізувати комунікативну ситуацію та комунікативний акт з огляду на їхню ефективність; засвоїти принципи, розвинути та вдосконалити навички ефективної комунікації на різних рівнях (особистісному, груповому, професійному, масовому), сформулювати й закріпити навички здійснення ефективних комунікацій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: предмет та методологію досліджень теорії комунікації; визначення основних понять теорії комунікації; рівні та види комунікацій, прикладні моделі комунікацій, специфіку міжособистісної, групової, публічної, політичної, професійної, масової, міжкультурної комунікації.

вміти: розрізняти види та рівні комунікації, аналізувати конкретні випадки ефективних та неефективних комунікацій на різних рівнях, моделювати комунікаційні ситуації, використовувати новітні комунікаційні техніки та практики ефективних комунікацій.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 035 Філологія (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки 8.02030302 Мова і література (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність: 8.02030302 – «Мова і література (французька) 8.02030302 – «Мова і література (англійська) 8.02030302 – «Мова і література (іспанська) 8.02030302 – «Мова і література (італійська)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 216		10-й	10-й
	Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 11,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	28 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	14 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		160 год.	86 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: іспит			

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія комунікацій як наука. Різновиди комунікацій.

Тема 1. Теорія комунікацій як галузь наукового знання та навчальна дисципліна. Методологія дослідження комунікацій.

Тема 2. Витоки та основні етапи розвитку теорії комунікації.

Тема 3. Комунікація як процес.

Тема 4. Різновиди комунікацій. Вербальна комунікація.

Тема 5. Усна вербальна комунікація: властивості та ситуативна обумовленість

Тема 6. Письмова вербальна комунікація: властивості, різновиди, функції

Змістовий модуль 2. Комунікативні рівні: від міжособистісної до міжкультурної комунікації.

Тема 7 Невербальні комунікації: специфіка, сфера взаємодії.

Тема 8 Міжособистісна комунікація.

Тема 9 . Комунікація в малих групах

Тема 10. Масова комунікація.

Тема 11 Професійно орієнтовані комунікації. Комунікації на підприємстві

Тема 12 . Політична комунікація.

Тема 13. Публічна комунікація

Тема 14. Міжкультурна комунікація.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Теорія комунікацій як наука. Різновиди комунікацій.						
Тема 1. Теорія комунікацій як галузь наукового знання та навчальна дисципліна. Методологія дослідження комунікацій.		2	2			10
Тема 2. Витоки та основні етапи розвитку теорії комунікації.		2	2			10
Тема 3. Комунікація як процес.		2	2			10
Тема 4. Різновиди комунікацій. Вербальна комунікація.		2				10
Тема 5. Усна вербальна комунікація: властивості та ситуативна обумовленість		2	2			10
Тема 6. Письмова вербальна комунікація: властивості, різновиди, функції		2	2			10
Разом за змістовим модулем 1		12	12			60
Змістовий модуль 2. Комунікативні рівні: від міжособистісної до міжкультурної комунікації.						
Тема 7. Невербальні комунікації: специфіка, сфера взаємодії.		2	2			10
Тема 8 Міжособистісна комунікація.		2	2			15

Тема 9 . Комунікація в малих групах		2	2		10
Тема 10 . Масова комунікація.		2	2		10
Тема 11 Професійно орієнтовані комунікації. Комунікації на підприємстві		2	2		15
Тема 12 . Політична комунікація.		2	2		10
Тема 13 . Публічна комунікація		2	2		15
Тема 14 . Міжкультурна комунікація.		2	2		15
Разом за змістовим модулем 2		16	16		100
Усього годин	216	28	28		160

5. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інформація та комунікація: співвідношення понять. Комунікаційні канали в інформаційному суспільстві	2
2	Євроцентричні та америкоцентричні теорії масової комунікації.	2
3	Способи передавання інформації в різних видах та на різних етапах комунікації. Поняття ефективної та неефективної комунікації: спостереження та узагальнення.	2
4	Форми мовленнєвої комунікації. Суперечка як різновид комунікації. Стратегія й практика аргументації	2
5	Застосування вміння говорити та слухати для підвищення ефективності комунікації.	2
6	Реалізація синтезу мовленнєвих навичок різних видів у навчальній, науковій, професійній комунікації.	2
7	Організація простору й часу в межах невербальної комунікації. Мовчання як комунікація.	2
8	Особливості міжособистісної комунікації. Почуття та емоції як комунікативні дії.	2
9	Поняття великих і малих соціальних груп у соціології. Дослідження особистісної поведінки в таких групах.	2
10	Роль ЗМІ у масових комунікаціях. Ефективна та неефективна комунікація як наслідок специфіки передавання інформації через ЗМІ.	2
11	Структурні особливості ділових комунікацій (моделі комунікацій в організаціях).	2
12	Моделі політичної комунікації.	2
13	Усна публічна навчальна комунікація: теорія й практика.	2
14	Багатоманіття підходів до визначення поняття «культура». Поняття монохронної та поліхронної культури. Самоусвідомлення суб'єкта – учасника	2

міжнародної комунікації
----

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Антропосоціогенез і соціальна комунікація: еволюція засобів і способів спілкування.	10
2	Комунікативні проблематика в християнській та новоєвропейській культурі.	10
3	Прикладні моделі комунікацій у вітчизняній та європейській соціології (М. Бахтін, Ю. Лотман, З. Фрейд, Ж.К. Леві-Стросс, М. Фуко та ін.)	10
4	Семіотика. Синтактика, семантика, прагматика, їх зв'язок з теорією комунікацій	10
5	Психологічні вправи й тренінги для розвитку навичок ефективної усної комунікації	10
6	Ділове листування як різновид письмової комунікації. Інформативність як ситуативна зумовленість ділової письмової комунікації через листи.	10
7	Порівняння вербальної та невербальної комунікації.	10
8	Специфіка досліджень міжособистісних комунікацій у різних філософських контекстах (філософські та прикладні моделі).	15
9	Співвідношення понять «прагматика» й «прагматизм» у соціальній філософії. Осмислення цих понять із погляду теорії комунікацій.	10
10	Аналіз моделей масових комунікацій із погляду ефективності та неефективності.	10
11	Особливості маркетингових комунікацій. Реклама як комунікація.	15
12	Аналіз політичних конфліктів як комунікативних актів. Їх оцінка сучасників та наступників.	10
13	Витоки та еволюція публічної комунікації: від давнини до сучасності.	15
14	Позитивні та негативні наслідки взаємодії культур. Типи сприйняття міжкультурних відмінностей.	15
	Разом	160

7. Методи навчання

1. Інформаційно-рецептивний
2. Репродуктивний
3. Частково-пошуковий (евристичний)
4. Дослідницький
5. Імітаційний

8. Методи контролю

1. Поточні письмові самостійні роботи
2. Модульні контрольні роботи
3. Звіт про виконання завдання для самостійної роботи
4. Екзамен

9. Розподіл балів, які отримують студенти для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота														Підсум- ковий тест	сума
Поточне тестування														40	100
Модуль 1						Модуль 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2		
самостійна робота															
0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-3	0-2	0-2	0-3	0-2	0-2	0-3	0-2	0-3		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма дисципліни «Сучасні теорії мовної комунікації»
2. Навчальні посібники:
3. матеріали до практичних занять та самостійної роботи студентів;
4. критерії оцінювання успішності студентів (Положення про кредитно-модульну систему);
5. Завдання для модульних контрольних робіт з навчальної дисципліни «Сучасні теорії мовної комунікації»
6. Екзаменаційні білети для семестрового контролю

11. Рекомендована література

Основна

1. Бацевич Ф.С. Мовленнєвий жанр у дискурсі: проблеми виділення і комунікативного аналізу // Мовознавство. – 2005. - №2. – С.41-51.
2. 4. Бацевич Ф.С. Атмосфера спілкування: спроба психолінгвістичного дослідження // Мовознавство. – 2002. - №4-5. – С.26-33.
3. Шевченко І. С. Вступ до теорії мовної комунікації: Навч. посібн. Рекомендовано МОНУ / Харків. гуманіт. ін-т «Народна українська академія».— Х., 2007. — 168 с.
4. Дейк Т.А. ван. Язык. Познание. Коммуникация: Сборник работ. – М.: Прогресс, 1989. –310с.
5. 3. Общение. Текст. Высказывание / Отв. ред. Ю.А. Сорокин, Е.Ф. Тарасов. – М.: Наука, 1989. – 175с.
6. Зарецкая Е.Н. Деловое общение: Ученик: В 2 т. Т. I - М.: Дело, 2002.
7. Е.А. Моисеенко, М.А. Чернышёв и др. Коммуникации в бизнесе. – Ростов-на-Дону, 2007.
8. Основы теории коммуникации: Учебник /Под ред. проф. О-75 М.А. Василика. — М.: Гардарики, 2003.
9. Л.Г. Павлова. Основы делового общения. - Ростов-на-Дону, 2008.
- 10.Панфилова А.П. Деловая коммуникация в профессиональной деятельности: Учебное пособие. – СПб.: Знание, ИВЭСЭП, 2001.
- 11.Почепцов Г.Г. Теория коммуникации — М.: «Рефл-бук», К.: «Ваклер» — 2001.
- 12.Почепцов Г.Г. Коммуникативные технологии двадцатого века. М.: «Рефл-бук», К.: «Ваклер», 2000.
- 13.Рай Л. Развитие навыков эффективного общения. – СПб.: Питер, 2002.
- 14.Соколов А.В. Общая теория социальной коммуникации: Учебное пособие. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2002.
- 15.Спивак В.А. Современные бизнес-коммуникации.- СПб.: Питер, 2002.

Додаткова

1. Басин Е.Я. Искусство и коммуникация (очерки из истории философско-эстетической мысли). –М.: Московский общественный научный фонд; ООО «Издательский центр научных и учебных программ», 1999.
2. Пиз А. Язык розговора. – ЭКСМО-Пресс, 2000.
3. Вацлавик П., Бивин Д., Джексон Д. Прагматика человеческих коммуникаций: Изучение паттернов, патологий и парадоксов взаимодействия / Пер. с англ.- М., 2000.
4. Колтунова М.В. Язык и деловое общение. Нормы, риторика, этикет: Учебное пособие для вузов. – М., 2002.
5. Коноваленко М.Ю. Обман в деловом общении. Методы диагностики. – Ростов н/Д, 2005.
6. Самохина Т. С. Эффективное деловое общение в контекстах разных культур и обстоятельств: Учебное пособие по профессиональной межкультурной коммуникации. – М., 2005.